

Szerkesztőségi Iroda:
Csik-Szereda
György Jakab Márton
könyvkereskedése,
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénzek és hír-
dítések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egyes évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes lap ára 10 kr.

Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak.
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.

Nyitányi cikkek
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

A gazdák.

Gazdáink most kezdik legszorgosabb munkájukat: aratnak. Mindazonáltal úgy képzeljük: elfogják olvasni e sorokat, mikor róluk írunk és előjárójában nem bókként, de a valóságnak hiven kijelentjük, hogy a mezőgazdálkodásból boldoguló országban övék a legjelentősebb munka és a köznek legnagyobb terhe.

Nálunk a hol a kereskedelem és ipar csak belső fogyasztásig tüzetik, minden boldogulását a gazdától várja, de kulturális és a jogállam más költségei is a gazdaosztály terhére képezik. Adórendszerünk is a föld megadóztatásában merül ki, mert iparunkat premiumokkal kellett istápolni. Hiszen nálunk gyáripar állami kedvezmények, szállítási refakciók nélkül el sem képzelhető. Az államnak a semmiből kellett ipart teremteni: nem ment ez másként!

A kisipar helyzete amúgy is szánandó, a 10 százalékos kereseti adó alatt nyög a kisipar.

Az érdekek minden vonalon kielégítése nem képzelhető, a magyar gazdaosztály érdekeinek ellentétével, mert a nemzet vagyoni erejét a magyar föld adja.

De nem elméleti nagy kérdések fejtegetése célunk, sem az egyoldalú agrárius irány dicsőítése. Valljuk, hogy a mi nemzeti törekvéseinknek nem lenne nagyobb balfogása, mintha egyoldalú irányzatok akarnának az egyetemes fejlődés elébe állani.

Felszólalásunknak azon állítást az az aggodás ad, mit a gazdák e napokban szenvednek. Nem lehetne a szövetkezéssel az időjárással való va banquet gyériteni, nem lehetne-e a magyar gazdaosztálynak hatékonyabb érdekképviseléssel birni?

Miért van az, hogy szervezettebb módon a gazdák egyesületileg nem törekednek a sürgős gazdasági reformoknak közvéleményt szerezni.

Miért van, hogy akcióhiányban leledzik nálunk minden önkéntesen alakult társulás, s miért van, hogy a közigazgatási keretben az állami élet minden ágának van szakbeli referense, gondozója; egyedül a közgazdaság senyved, mert a díjtalan közgazdasági előadó látja el e legfontosabb ágat, melyből az állam él és boldogul.

Nagyon sok miértet lehetne fölvetni, melyek mind arra jók, hogy egyáltalában felelet nélkül hagyatván: előttünk legyen a meztelen igazság: a mi gazdasági érdekképviselőtünk erőtlenség, s újra szervezést, bővítést, kiépítést kíván.

A szervezetnek legyen ereje, ne csak sopánkodni, de tenni. Ha őt tényleg ronja a börze, a romániai buza, a gyári vállalatok premiuma, a védvámok; vagy más vámpolitika: legyen szavának sulya, ha ellene latba veti. Sőt elsőben is: „a segíts magadon, az Isten is megsegít” elvének a gazdaosztálynál való győzelméért kell óhajtatásunkat kifejeznünk, s laet is tenni sokat az anyagi boldogulás terén, ha őszintén akarunk érte tenni, ha szövetkezetünk és a gazdaosztály társadalmi tevékenysége sorakozik a mezőgazdasági bajok leküzdésére.

A gazdaosztályé a föld, ők adják az ország erőforrását. Legyenek tudatában, hogy rájuk néz a legnehezebb feladat a most mutatkozó mezőgazdasági válságot úgy megharcolni, hogy minél kevésbé vegye azt észre a sokféle kulturális áldozatkészéért esengő modern Magyarország.

A vármegye északi részeiben folyó

vasuti munkálatok az összes napszámokozeket lefoglalták. Mindenféle gazdasági munka nálunk csak nagy bajjal és irtózatoss költséggel megy. Ehhez járul még az, hogy az aratás egyszerre ütött be alcsikon és felcsikon. Más években alcsik tiz nappal hamarabb aratott, s a felcsiki munkások segítettek az alcsiki gazdáknak. Most az idej abnormis tavasz miatt, elkésve és egyszerre ütött be az aratás. Gazdáink azt sem tudják, mitevők legyenek ennyi munkatorlás közepette; mert az eddig megszo- kott és rendes helybeli munkások még szóba sem állnak a gazdával kétszeres, sőt háromszoros napszám mellett is.

Ideje volna, hogy gazdáink egyetértve, vagy idegen munkások behozataláról gondoskodjanak, vagy a helybeli munkásviszonyoknak valamely megfelelőbb megoldásán gondolkoznának; mert ha ez az állapot csak még egy-két évig így tart, helyesebben teszi a csiki gazda, ha földjét miveletlenül hagyja.

Néhány szó a csik-somlyói gymnasiumról.

A „Cs. L.” legutóbbi számában a somlyói gymnasium multjáról olvastunk egy rövid vázlatot. Szerkesztő úr b. engedelmével es alkalommal a fentnevezett intézet jövőjének eshetőségeiről akarok egy-két szót megkoczkztatni.

Nemes Csikvármegye május 16-án tartott millennárius közgyűlésén elhatározta, hogy 50,000 frtot áldoz a csik-somlyói gymnasiumnak a megye székhelyére, Szeredába történendő áthelyezésére.

Annyi bizonyos, hogy a nemes megye ugy ezen, mint más alkalmakkal a tanügyért való dicséretes buzgóságát eléggé kimutatta. De a terv megvalósítása körül ugy nekem, mint másoknak, aggodalmak merültek fel, melyeknek alapján reméljük, sőt óhajtuk, hogy a terv csak terv maradjon.

Az okok pedig, melyeknek alapján az említett terv meghusítását reméljük és várjuk, a következők:

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

A szentdomokosi székelv pásztor.

Elbeszélés.

Írta: Vértés Lajos.

(Folyt.)

A künszorult lakadalomnézők között három lábón sántikálva futkosott a Solyom eb is, majd a gyermekek csoportjához szaladt, majd be-benézett a templom ajtaján; bemenni nem mert; mivel megtanulta ő azt, hogy ott benn párás állatnak nincs helye. Egyszer csak az öreg Solyomból, mintha hirtelen kölyök-eb lett volna, oly virgonczan ugrándozott, a nézők között is nagy mozgás keletkezett; vége volt az esketési szertartásnak, a lakadalmasok szép sorban kijöttek a templomból. Az első vófély jött elöl, szallagos és virágos botjával utat csinálva a lakadalmasoknak.

A menyasszony Julcsa volt. Leeresztett fekete haja vállától jó mélyen lehullámozott, fején koszoru, takaros menyasszonyi ruhája fölött pedig az ártatlanság fátyola. Mintha valami gazdag kastély leánya mondott volna le otthonáról azért a barnaszeg, göndörhaju csinos székelv völegényért. Fel volt fogadva a falunak mindakét bandája, s az „öreg” és „malacz bandája” együtt hústa, s a kisérők vig kurjongatásai közben vonult a menet a gazdag völegényi háshoz.

A lelkiatya áldó tekintetével még jó hosszan nézett utánuk, s csak azután tért a papilak kis aj-

taja felé, a hol én váraoztam reá. Olyan szives „Isten hozott”-at csak az ő szájából lehet hallani.

Engem az új székelv pár felette érdekelt. A multkor látott jelenet és a lakadalom az öreg és a pásztor megbiütetése között valami régi láncolatot véltem. Beszélgetésünk során megtudtam, hogy az öregnek minden nemzetsége pásztor volt, s Kristálynak hívták. Ő a pásztorok bölcese, jósa; a földalatti üregek, sziklák, s az egész falu történetének régi, elkopott könyve, melybe a legrégebb hagyományok hűségesen fel vannak jegyezve.

Személyesen is megismerkedhettem az öreggel; mert kis idő mulva jött az első vófély, s jelentette a főtisztelendő urnak, hogy ebben a perczben tálnai kezdenek; s a hogy megígérte, szerencsétlense Virág Péter uram örömapa házat; s nem azért volt ő hivatásos vófély, hogy fel ne találja magát, s „teljhatalmá”-val élve, engem is ékes meghívással tisztelt meg. A főtisztelendő ur pedig karon fogott; hiába való lett volna a mentegetődzés, tehát a lakadalomba kellett mennem.

Az örömszülék majd a telküket tárták elénk; a nyoszolyólányok pedig szemügyre vettek, tetszett nekik vadászruhám, mert a vadászurfiak tánczolni is szoktak.

Még a legöregebb emberek sem emlékeztek ilyen nagy lakadalomra. Az örömszülék jó módja s vendégszeretete gazdagon ellátta a vendégeket. Kintünön vigadott mindenki, jó bor, jó kedv pezgett ereinkben.

Az első vófély minden egyes tál ételt mondokával tett az asztalra. A töltött káposztánál azonban torkán akadt a dikezió. A Solyom eb ugyanis a házaspárhoz furakodott, a vófély bele talált botlani, s kicsibe mult, hogy a káposztás tálat a vendégekre nem borította. Ettől megmentette ugyan gyakorlati ügyessége, melylyel a föld vonzó erején ki tudott fogni; de a bekövetkezheto szegénnytől ugy megijedt, hogy minden tudománya a szivére szorult.

A Solyom ártatlan pofát igyekezett vágni, de a sok „csiba tel” kiáltozás azt bizonyította, hogy őt tartják vétkesnek, s bizonyára szük lett volna neki a nagy szoba, ha hatalmas pártfogóra nem akadt.

„Édes jó emberek,” mondá engesztelő hangon a szép menyasszony „ne üzzék el mellőlem a szegény Solyomot, neki köszönhetem szerencsémot. Hallgassák meg. Öreg atyuskám az évnek egy bizonyos napján mindig meg szokta büntetni a kutját. Ebben az évben nekem parancsolta, hogy verjem meg. Solyomot szerettem, s nem akartam neki fájdalmat okozni, do engedelmeskednem kellett.”

Az elbeszélés zavarba kezdte hozni Julcsát, s azért a völegény vette át a beszéd fonalát.

„Ugy van, hogy Julcsa engedelmeskedjék jótevőjének, ráütött Solyomra, do sirva tette ezt. Sirt, hogy az ő kezétől szenved Solyom, melyet én szerettem, s mindannyiszor megsimogattam, valahányszor házuk előtt elmentem. Az én gyönyörü menyasszonyom akkor egészen akaratlanul elmondta

